

การชื้อขายหลักทรัพย์ในตลาด
หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

อาจารย์นฤมล ชมโฉม

สาระสำคัญ

การซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีวิธีการซื้อขายคือ ผู้ซื้อและผู้ขายส่งการเสนอซื้อและเสนอขายด้วยคอมพิวเตอร์ ผ่านเข้ามายังระบบการซื้อขายของตลาดหลักทรัพย์ เป็นการซื้อขายที่ผู้ซื้อและขายได้ทำการต่อรองเพื่อตกลงซื้อขายกัน แล้วจึงบันทึกรายการซื้อขายนั้นเข้ามาในระบบซื้อขาย การซื้อขายหลักทรัพย์ต้องเป็นไปตามกฎหมาย และมีการตรวจสอบ โดยการมีคณะกรรมการตรวจสอบ และตลาดหลักทรัพย์เองก็มีการจัดการที่ดีและพัฒนาตลอดเวลา

จุดประสงค์ทั่วไป

1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ วิธีการซื้อขายหลักทรัพย์ เวลาทำการซื้อขายหลักทรัพย์
2. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ หน่วยการซื้อขาย
3. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ การกำหนดราคาเสนอซื้อขายสูงสุดและต่ำสุดของหลักทรัพย์
4. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ ระบบการกำกับกิจการที่ดี

การซื้อขายหลักทรัพย์

ตลาดหลักทรัพย์เปิดให้มีการซื้อขายหลักทรัพย์หรือระบบการซื้อขายหลักทรัพย์ ครั้งแรกเมื่อวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2518 ภายใต้วิธีการซื้อขายแบบประมูลราคาอย่างเปิดเผยด้วยวิธีเคาะกระดานในห้องค้าหลักทรัพย์ (Trading Floor) ในวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2534 ตลาดหลักทรัพย์ได้นำระบบการซื้อขายด้วยคอมพิวเตอร์ที่เรียกว่าระบบ **ASSET (Automated System for the Stock Exchange of Thailand)** มาใช้แทน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความยุติธรรมความรวดเร็ว และรองรับกับปริมาณการซื้อขายที่ขยายตัวเพิ่มขึ้น ซึ่งระบบคอมพิวเตอร์ดังกล่าวเป็นระบบกระจายศูนย์

วิธีการซื้อขายหลักทรัพย์

ผู้ลงทุนสามารถทำการซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านระบบการซื้อขายของตลาดหลักทรัพย์ได้ 2 วิธีคือ **Automatic Order Matching (AOM)** เป็นวิธีการซื้อขายที่ผู้ซื้อและผู้ขายส่งการเสนอซื้อ และเสนอขายด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเข้ามายังระบบการซื้อขายของตลาดหลักทรัพย์ โดยที่ระบบ คอมพิวเตอร์ของตลาดหลักทรัพย์จะทำการเรียงลำดับและจับคู่คำสั่งซื้อขายให้โดยอัตโนมัติ โดยมีการจัดเรียงลำดับคำสั่งซื้อขายเมื่อสามารถส่งคำสั่งซื้อขายเข้ามา ระบบการซื้อขายจะเก็บคำสั่งซื้อขายไว้ตั้งแต่เวลาที่ส่งคำสั่งซื้อขายจนถึงสิ้นวันทำการ และจัดเรียงคำสั่งซื้อขายตามลำดับของราคาและเวลาที่ดีที่สุดที่สุด โดยมีหลักการดังนี้

วิธีการซื้อขายหลักทรัพย์

1. คำสั่งซื้อที่มีราคาเสนอซื้อสูงที่สุดจะถูกจัดเรียงไว้ในลำดับที่หนึ่ง และถ้ามีราคาเสนอซื้อที่สูงกว่าถูกส่งเข้ามาใหม่ จะจัดเรียงราคาเสนอซื้อที่สูงกว่าเป็นการเสนอซื้อในลำดับแรกก่อนและถ้ามีการเสนอซื้อในแต่ละราคามากกว่าหนึ่งรายการ ให้จัดเรียงตามเวลาโดยการเสนอซื้อที่ปรากฏในระบบการซื้อขายก่อน จะถูกจัดไว้เป็นการเสนอซื้อในลำดับก่อน

วิธีการซื้อขายหลักทรัพย์

2. คำสั่งขายที่มีราคาเสนอขายต่ำที่สุดจะถูกจัดเรียงไว้ในลำดับที่หนึ่ง และถ้ามีราคาเสนอขายที่ต่ำกว่าถูกส่งเข้ามาใหม่ จะจัดเรียงราคาเสนอขายที่ต่ำกว่าเป็นการเสนอขายในลำดับแรกก่อน และถ้ามีการเสนอขายในแต่ละราคามากกว่าหนึ่งรายการ ให้จัดเรียงตามเวลา โดยการเสนอขายที่ปรากฏในระบบการซื้อขายก่อนจะถูกจัดไว้เป็นการเสนอขายในลำดับก่อน และอีกวิธีหนึ่งเรียกว่า Put Through (PT) คือ วิธีการซื้อขายรอง โดยบริษัทสมาชิกผู้ซื้อและผู้ขายจะตกลงกันเอง บริษัทสมาชิกผู้ขายเป็นผู้จัดบันทึก ส่วนบริษัทสมาชิกผู้ซื้อจะเป็นผู้รับรองการซื้อขายผ่านระบบการซื้อขายหลักทรัพย์

การคำนวณราคาเปิดและราคาปิด

การคำนวณหาราคาเปิดและการคำนวณหาราคาปิด ตลาดหลักทรัพย์ได้
คำนวณราคาเปิดหรือปิด ในเวลาเปิดหรือปิดทำการซื้อขายที่ได้จากวิธีการแบบสุ่มเลือก
เวลา โดยตลาดหลักทรัพย์จะกำหนดช่วงเวลาให้บริษัทสมาชิกส่งคำสั่งซื้อขายที่ระบุ
ราคา แบบไม่ยกเว้นคำสั่งซื้อขายแบบ ATO ย่อมาจาก At The Open (คำสั่งที่ต้องการซื้อ
ขายหลักทรัพย์ที่ราคาเปิด) หรือ ATC ย่อมาจาก At The Close (คำสั่งที่ต้องการซื้อขาย
หลักทรัพย์ที่ราคาปิด) เข้ามาในระบบการซื้อขายของตลาดหลักทรัพย์โดยยังไม่มี
การจับคู่ แต่ระบบการซื้อขายจะนำคำสั่งซื้อขายทั้งหมดมาคำนวณเพื่อหาราคาเปิดหรือ
ราคาปิด จากนั้นเมื่อถึงช่วงเวลาที่กำหนดระบบจะมีการสุ่ม (Random) เพื่อหาเวลาเปิด
หรือปิดการซื้อขาย

การคำนวณราคาเปิดและราคาปิด

ตลาดหลักทรัพย์ได้นำวิธี **Call Market** มาใช้ในการคำนวณหาราคาเปิด/ปิด
ดังนี้

1. เป็นราคาที่ทำให้เกิดการซื้อขายมากที่สุดเมื่อแรกเปิดทำการซื้อขาย
ประจำวัน
2. ในกรณีที่ราคาตามข้อ 1 มีมากกว่าหนึ่งราคา ให้ใช้ราคาที่ใกล้เคียงราคา
ซื้อขายครั้งสุดท้ายในวันทำการก่อนหน้ามากที่สุด
3. ในกรณีที่ราคาตามข้อ 2 มีมากกว่าหนึ่งราคา ให้ใช้ราคาที่สูงกว่า

การจับคู่การซื้อขาย (MATCHING)

เมื่อคำสั่งซื้อขายผ่านเข้ามาในระบบซื้อขายแล้ว ระบบซื้อขายจะตรวจสอบว่าคำสั่งนั้นสามารถจับคู่กับคำสั่งด้านตรงข้ามได้ทันทีหรือไม่ ถ้าคำสั่งนั้นสามารถจับคู่ได้ทันที ระบบก็จะทำการจับคู่ให้ แต่ถ้าคำสั่งนั้นไม่สามารถจับคู่ได้ ระบบจะจัดเรียงคำสั่งซื้อขายนั้นตามหลักการ **Price then Time Priority**

ส่วนวิธี **Put Through (PT)** เป็นการซื้อขายที่ผู้ซื้อและผู้ขายได้ทำการต่อรองเพื่อตกลงซื้อขายกัน (**Dealing**) แล้วจึงบันทึกรายการซื้อขายนั้นเข้ามาในระบบซื้อขาย (**Put Through**) โดยที่การซื้อขายแบบ **PT** จะไม่นำกฎเกณฑ์ในเรื่องการกำหนด **Ceiling&Floor** และช่วงราคา (**Spread**) มาใช้ และบริษัทสมาชิกสามารถประกาศโฆษณา (**Advertise**) การเสนอซื้อหรือเสนอขายของตนผ่านระบบการซื้อขายได้

การซื้อขายภายใต้ระบบ PT

สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. การซื้อขายระหว่างสมาชิก (Two Firm Put Through) มีหลักเกณฑ์ที่สำคัญ ดังนี้ หากมีการตกลงซื้อขายกันแล้ว ให้สมาชิกผู้ขายบันทึกรายการซื้อขายเข้ามาในระบบการซื้อขายก่อน จากนั้นให้สมาชิกผู้ซื้อทำการรับรองรายการซื้อขาย (Approve) โดยจะต้องบันทึกรายการซื้อขายเข้ามาในระบบภายใน 15 นาทีนับตั้งแต่มีการตกลงซื้อขายกัน หากบันทึกรายการซื้อขายดังกล่าวไม่ทัน ในช่วงเวลาซื้อขายนั้น ๆ ให้บันทึกเข้ามาภายใน 15 นาทีแรกของช่วงเวลาซื้อขายถัดไป หลังจากผู้ซื้อตรวจสอบรายการแล้ว รายการซื้อขายดังกล่าวจะถูกบันทึกเข้ามายังระบบซื้อขายของตลาดหลักทรัพย์

การซื้อขายภายใต้ระบบ PT

2. การซื้อขายโดยสมาชิกผู้ซื้อและผู้ขายเป็นรายเดียวกัน (One Firm Put Through) มีหลักเกณฑ์ที่สำคัญดังนี้ หากมีการตกลงซื้อขายกัน ให้สมาชิกบันทึกรายการซื้อขายเข้ามายังตลาดหลักทรัพย์ภายใน 15 นาที นับตั้งแต่มีการตกลงซื้อขายกัน หากศิษย์รายการซื้อขายดังกล่าวไม่ทันในช่วงเวลาซื้อขายนั้น ๆ ให้ศิษย์เข้ามาภายใน 15 นาทีแรกของช่วงเวลาซื้อขายถัดไป

เวลาทำการซื้อขายหลักทรัพย์

เวลาทำการซื้อขายหลักทรัพย์ (Trading Hours) ตลาดหลักทรัพย์กำหนด
ช่วงเวลาสำหรับการซื้อขายหลักทรัพย์ประจำวันดังตาราง

เวลาทำการซื้อขายหลักทรัพย์

ช่วงเวลาการซื้อขาย		หมายเหตุ
9.30 น.-T1	Pre-opening I	T1 เป็นเวลาที่ได้รับการสุ่มเลือกเวลา เพื่อเลือกหาเวลาเปิดในช่วง 9.55-10.00 น. และเป็นช่วงเวลาที่ให้สมาชิกส่งคำสั่งซื้อขายเข้ามา เพื่อให้ระบบการซื้อขายนำคำสั่งซื้อขายทั้งหมด มาเรียงลำดับและคำนวณหาราคาเปิดสำหรับการซื้อขายในช่วงเช้าของแต่ละหลักทรัพย์
T1-12.30 น.	Trading Session I	ช่วงเวลาซื้อขายหลักทรัพย์ในช่วงเช้า
12.30-14.00 น.	Intermission	ช่วงเวลาพักการซื้อขายระหว่างวัน

เวลาทำการซื้อขายหลักทรัพย์

ช่วงเวลาการซื้อขาย		หมายเหตุ
14.00 น.-T2	Pre-opening II	T2 เป็นเวลาที่ได้รับการสุ่มเลือกเวลา เพื่อเลือกหาเวลาเปิดในช่วง 14.25-14.30 น. และเป็นช่วงเวลาที่ให้สมาชิกส่งคำสั่งซื้อขายเข้ามา เพื่อให้ระบบการซื้อขายนำคำสั่งซื้อขายทั้งหมด มาเรียงลำดับและคำนวณหาราคาเปิดสำหรับการซื้อขายในช่วงบ่ายของแต่ละหลักทรัพย์
T2-16.30 น.	Afternoon Trading Session	ช่วงเวลาซื้อขายหลักทรัพย์ในช่วงบ่าย

เวลาทำการซื้อขายหลักทรัพย์

ช่วงเวลาการซื้อขาย		หมายเหตุ
16.30 น.-T3	Call Market	เป็นช่วงเวลาที่ให้สมาชิกส่งคำสั่งซื้อขายเข้ามาที่ระบบการซื้อขาย เพื่อให้ระบบการชื้อขายนำคำสั่งซื้อขายทั้งหมดมาเรียงลำดับ และคำนวณหาราคาปิดของแต่ละหลักทรัพย์ โดยยังไม่มีกำรจับคู่ซื้อขาย จนกระทั่งระบบได้มีการสุ่มเลือกเวลาเพื่อเลือกหาเวลาปิด(T3) ในช่วง 16.35-16.40 น.
T2-16.30 น.	Afternoon Trading Session	ช่วงเวลาซื้อขายหลักทรัพย์ในช่วงบ่าย

เวลาทำการซื้อขายหลักทรัพย์

ช่วงเวลาการซื้อขาย		หมายเหตุ
T3-17.00 น.	Off-hour Trading และ Market Runoff Period	ตลาดหลักทรัพย์ปิดรับคำสั่งซื้อขายหลักทรัพย์ทั่วไปแต่อนุญาตให้สมาชิกสามารถดำเนินการ 1. บันทึกการขายหลักทรัพย์ภายใต้หลักเกณฑ์การซื้อขายหลักทรัพย์นอกเวลาทำการ (Off-hour Trading) โดยซื้อขายด้วยวิธี PT เท่านั้น 2. ยกเลิกการซื้อขายหลักทรัพย์สำหรับการซื้อขายแบบ PT ทั้งนี้การยกเลิกดังกล่าวต้องเป็นที่ยินยอมของทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย 3. แก้ไขเปลี่ยนแปลงประเภทบัญชีลูกค้า (P/C Flag) โดยสามารถแก้ไขได้ทั้งการซื้อขายแบบ Automatic Order Matching และ PT
17.00 น.	Market Close	ตลาดหลักทรัพย์ปิดทำการซื้อขาย

หน่วยการซื้อขาย

หน่วยการซื้อขาย (Board Lot) นั้นในการเสนอซื้อเสนอขายหลักทรัพย์บนกระดานหลักบริษัทสมาชิกจะต้องระบุจำนวนหลักทรัพย์เป็นหน่วยการซื้อขาย โดยทั่วไปแล้วตลาดหลักทรัพย์กำหนดให้หนึ่งหน่วยการซื้อขายเท่ากับ 100 หลักทรัพย์ ตัวอย่างเช่น เสนอซื้อหุ้น ABC จำนวน 10 หน่วยการซื้อขาย นั่นคือ เท่ากับ 10 หน่วย x 100 หุ้น ซึ่งเท่ากับ 1,000 หุ้น ในกรณีที่หลักทรัพย์มีราคาปิดตั้งแต่ 500 บาทขึ้นไปเป็นระยะเวลา 6 เดือนติดต่อกัน ตลาดหลักทรัพย์จะเปลี่ยนแปลงขนาดของหน่วยการซื้อขาย โดยกำหนดให้ 1 หน่วยการซื้อขายของหลักทรัพย์นั้นเท่ากับ 50 หลักทรัพย์ โดยตลาดหลักทรัพย์จะประกาศให้ทราบเป็นการล่วงหน้าก่อนที่จะมีการปรับหน่วยการซื้อขาย

การกำหนดราคาเสนอซื้อขายสูงสุดและต่ำสุดของ หลักทรัพย์

การกำหนดราคาเสนอซื้อขายสูงสุดและต่ำสุดของหลักทรัพย์ (Ceiling & floor) ตลาดหลักทรัพย์กำหนดให้ราคาเสนอซื้อขายหลักทรัพย์ในแต่ละวันสามารถเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นหรือลดลงได้สูงสุดได้ไม่เกิน 30 เปอร์เซ็นต์ของราคาซื้อขายครั้งสุดท้ายในวันทำการก่อนหน้า แต่อย่างไรก็ตาม ข้อกำหนดดังกล่าวได้รับการยกเว้นในกรณีต่อไปนี้

- เริ่มการซื้อขายวันแรกในตลาดหลักทรัพย์
- เป็นการซื้อขายวันแรกที่มีการขึ้นเครื่องหมาย XD, XR, XS หรือ XA
- หลักทรัพย์นั้นไม่มีการซื้อขายติดต่อกันเกินกว่า 15 วันทำการ
- หลักทรัพย์นั้นมีราคาต่ำกว่า 1 บาท

การกำหนดราคาเสนอซื้อขายสูงสุดและต่ำสุดของ หลักทรัพย์

สำหรับราคาซื้อขายใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นหรือหน่วยลงทุน (Warrant) สามารถเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นสูงสุดหรือลดลงต่ำสุดไม่เกิน 30 เปอร์เซ็นต์ของหุ้นสามัญ คุณด้วยสิทธิในการซื้อหุ้นหรือหน่วยลงทุนที่จะได้รับจากการใช้สิทธิของใบสำคัญแสดงสิทธิจำนวน 1 สิทธิ ยกเว้นในกรณีที่หุ้นสามัญมีราคาเสนอซื้อขายสูงสุดและต่ำสุดของหลักทรัพย์เป็น 100 เปอร์เซ็นต์ของราคาซื้อขายครั้งสุดท้ายในวันทำการก่อนหน้า ก็ให้ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นหรือหน่วยลงทุนสามารถเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นสูงสุดหรือลดลงต่ำสุดไม่เกิน 100 เปอร์เซ็นต์ของหุ้นสามัญ คุณด้วยสิทธิในการซื้อหุ้น หรือหน่วยลงทุนที่จะได้รับจากการใช้สิทธิของใบสำคัญแสดงสิทธิจำนวน 1 สิทธิ

ช่วงราคา

ช่วงราคา (Spread) หมายถึง การเคลื่อนไหวของราคาหลักทรัพย์สำหรับการ
เสนอซื้อเสนอขายบนกระดานหลักและกระดานหน่วยย่อย ซึ่งช่วงราคาขึ้นอยู่กับระดับ
ราคาของแต่ละหลักทรัพย์ดังตัวอย่างปรากฏในตาราง

ช่วงราคา

ระดับราคา	ช่วงราคา
ต่ำกว่า 2 บาท	0.01 บาท
ตั้งแต่ 2 บาท แต่ต่ำกว่า 5 บาท	0.02 บาท
ตั้งแต่ 5 บาท แต่ต่ำกว่า 10 บาท	0.05 บาท
ตั้งแต่ 10 บาท แต่ต่ำกว่า 25 บาท	0.10 บาท
ตั้งแต่ 25 บาท แต่ต่ำกว่า 50 บาท	0.25 บาท

ช่วงราคา

ระดับราคา	ช่วงราคา
ตั้งแต่ 50 บาท แต่ต่ำกว่า 100 บาท	0.50 บาท
ตั้งแต่ 100 บาท แต่ต่ำกว่า 200 บาท	1.00 บาท
ตั้งแต่ 200 บาท แต่ต่ำกว่า 400 บาท	2.00 บาท
ตั้งแต่ 400 บาท แต่ต่ำกว่า 800 บาท	4.00 บาท
ตั้งแต่ 800 บาทขึ้นไป	6.00 บาท

งานทะเบียนหลักทรัพย์

งานทะเบียนหลักทรัพย์นี้จะเกี่ยวข้องกับหลักทรัพย์ทุกประเภทที่ออกใหม่ และครอบคลุมถึงการโอนกรรมสิทธิ์ในหลักทรัพย์ ตลอดจนการดูแลสมุดทะเบียนและสิทธิประโยชน์ของผู้ถือครองหลักทรัพย์ กระบวนการต่าง ๆ เหล่านี้จะดำเนินการผ่านระบบไร้ใบหลักทรัพย์หรือการออกใบหลักทรัพย์ที่เป็นเอกสารขึ้นมา ทั้งนี้นายทะเบียนจะสร้างรหัสเลขทะเบียนกลางสำหรับผู้ลงทุนขึ้นมา โดยจะกำหนดรหัสผู้ลงทุนเพียง 1 รหัสต่อผู้ลงทุน 1 คนเท่านั้น ไม่ว่าจะผู้ลงทุนผู้หนึ่งจะถือหลักทรัพย์ก็ตาม ทั้งนี้เพื่อลดปัญหาความซ้ำซ้อนของฐานข้อมูลและอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ลงทุนในการค้นหาข้อมูลของตนเอง

การกำกับดูแลบริษัทจดทะเบียน

วัตถุประสงค์หลักของการกำกับดูแลบริษัทจดทะเบียนคือ การดูแลให้การซื้อขายหลักทรัพย์มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย มีความยุติธรรม และให้ผู้ลงทุนได้รับข้อมูลอย่างรวดเร็วโดยเท่าเทียมกัน ด้วยเหตุผลดังกล่าว ตลาดหลักทรัพย์จึงกำหนดให้บริษัทจดทะเบียนเปิดเผยข้อมูลสำคัญให้ทันต่อเหตุการณ์และมีความถูกต้อง นอกจากนี้ ตลาดหลักทรัพย์ยังมีหน้าที่ในการติดตามและเสนอต่อสำนักงาน ก.ล.ต. เพื่อพิจารณาลงโทษบริษัทที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ.2535 ซึ่งระบุว่ากรรมการของบริษัทจดทะเบียนใดที่ไม่เปิดเผยข้อมูลตามที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกำหนด จะถูกลงโทษปรับตาม พ.ร.บ.ดังกล่าว และจะถูกรับรายวันหากยังมีการฝ่าฝืนอยู่

บทลงโทษ

ตามมาตรา 274 ของ พ.ร.บ.ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ.2535 บริษัท
จดทะเบียนรายใดไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ จะต้องถูกปรับไม่เกิน 100,000 บาท และ
ปรับอีกวันละไม่เกิน 3,000 บาท ตลอดเวลาที่ยังปฏิบัติไม่ถูกต้องตามมาตรา 275
กรรมการผู้จัดการผู้บริหาร หรือผู้ตรวจสอบบัญชีรายใดไม่ปฏิบัติตาม จะถูกปรับไม่เกิน
500,000 บาท และปรับรายวันอีกวันละไม่เกิน 10,000 บาท ตลอดเวลาที่ยังปฏิบัติไม่
ถูกต้อง

การติดต่อกับตลาดหลักทรัพย์

บริษัทจดทะเบียนแต่ละบริษัท จะต้องแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ระดับสูงสองคนเพื่อเป็นผู้แทนในการติดต่อประสานงานกับตลาดหลักทรัพย์และในการเปิดเผยข้อมูลของบริษัท โดยผู้แทนหนึ่งคนจะต้องเป็นกรรมการของบริษัท ในบางกรณีตลาดหลักทรัพย์อาจขอให้บริษัทจดทะเบียนแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น ผู้ตรวจสอบบัญชี ที่ปรึกษาการเงิน หรือผู้ประเมินราคาเพื่อตรวจสอบและให้ความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานหรือการทำรายการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความโปร่งใส เป็นธรรม รวมทั้งพิจารณาว่าราคาและการดำเนินธุรกิจนั้นมีเหตุผลหรือไม่ สำหรับคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญควรมีดังต่อไปนี้

การติดต่อกับตลาดหลักทรัพย์

- ต้องได้รับอนุมัติจากสำนักคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์
- ต้องมีความเป็นอิสระ ไม่อยู่ภายใต้การควบคุมของฝ่ายบริหาร หรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่
- ต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญ และมีความสามารถในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ระบบการดูแลกิจการที่ดีของตลาดหลักทรัพย์

ตลาดหลักทรัพย์ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องในการกำหนดกฎเกณฑ์ที่สำคัญเกี่ยวกับบริษัทจดทะเบียน 3 เรื่องคือ คุณภาพของการเปิดเผยข้อมูล คณะกรรมการตรวจสอบ และกรอบการพัฒนาระบบการดูแลกิจการที่ดีเพื่อส่งเสริมตลาดทุนในประเทศไทยและเพื่อดึงดูดนักลงทุนต่างชาติ บริษัทจดทะเบียนจะต้องจัดให้มีผู้สอบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบจาก ก.ล.ต. ทำการสอบทานงบการเงินรายไตรมาสและงบการเงินประจำปีที่จัดส่งให้กับตลาดหลักทรัพย์ ส่งเสริมให้กรรมการบริษัทกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบของกรรมการในการรายงานงบการเงินของบริษัท โดยกรรมการมีหน้าที่ดูแลให้มีข้อมูลทางบัญชีที่ถูกต้อง ครบถ้วน และโปร่งใส เพื่อสร้างความมั่นใจแก่ผู้ถือหุ้น

คณะกรรมการตรวจสอบ

ตลาดหลักทรัพย์ได้ทำการศึกษาแนวทางในการกำหนดให้บริษัทจดทะเบียน จัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบมาตั้งแต่ พ.ศ. 2538 ก่อนเกิดวิกฤติเศรษฐกิจในประเทศไทย และได้ประกาศใช้เมื่อ พ.ศ. 2540 โดยกำหนดให้บริษัทจดทะเบียนทุกบริษัท ต้อง จัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบภายในปี พ.ศ. 2542 คณะกรรมการตรวจสอบ ประกอบด้วยกรรมการที่เป็นอิสระอย่างน้อย 3 คนโดยมีความรับผิดชอบดังนี้

คณะกรรมการตรวจสอบ

1. สอบทานให้บริษัทมีรายงานทางการเงินอย่างถูกต้องและเพียงพอ
2. สอบทานให้บริษัทมีระบบควบคุมภายในและการตรวจสอบภายในที่เหมาะสมและมีประสิทธิผล
3. สอบทานให้บริษัทปฏิบัติตามข้อกำหนด/กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
4. คัดเลือกและเสนอแต่งตั้งผู้สอบบัญชี
5. จัดทำรายงานกำกับดูแลกิจการของคณะกรรมการตรวจสอบ ฯลฯ

แนวทางการพัฒนาระบบการดูแลกิจการที่ดี

ตลาดหลักทรัพย์ได้จัดทำแนวทางการปฏิบัติสำหรับกรรมการบริษัทจดทะเบียน เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการปฏิบัติงานของกรรมการ และให้คณะกรรมการรายงานในรายงานประจำปีว่าได้ปฏิบัติตามหรือไม่ ถ้าไม่ปฏิบัติตามขอให้ระบุเหตุผลด้วย ตลาดหลักทรัพย์ร่วมกับ ก.ล.ต. ได้จัดตั้งคณะกรรมการว่าด้วยการดูแลกิจการที่ดี (Good Corporate Governance Committee) ประกอบด้วยผู้แทนจากองค์กรวิชาชีพต่าง ๆ เพื่อวางแนวทางการพัฒนาระบบการกำกับดูแลกิจการ ที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียนในตลาด โดยเห็นเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

แนวทางการพัฒนาระบบการดูแลกิจการที่ดี

1. คณะกรรมการบริษัท ควรประกอบด้วยกรรมการอิสระหนึ่งในสามของกรรมการทั้งหมดบริหารอย่างชัดเจน เนื่องจากในปัจจุบันนี้ยังไม่มีภาระบุให้ชัดเจนหนึ่งที่สำคัญสำหรับธุรกิจในปัจจุบัน ในกรณีนี้ ตลาดหลักทรัพย์จึงได้ร่วมกับสมาคมนักบัญชีและ

2. การควบคุมภายในที่ได้ผลและการบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นปัจจัยผู้ตรวจสอบบัญชีแห่งประเทศไทย กำหนดแนวทางการสร้างระบบการควบคุมภายในของบริษัทจดทะเบียนที่มีประสิทธิภาพ บริษัทจดทะเบียนควรแต่งตั้งเลขานุการคณะกรรมการบริษัท (Company Secretary) เพื่อรับผิดชอบกิจกรรมของคณะกรรมการบริษัท แส่ดูแลว่าคณะกรรมการทำตามกฎระเบียบและข้อบังคับของตลาดหลักทรัพย์หรือไม่

แนวทางการพัฒนาระบบการดูแลกิจการที่ดี

3. ร่างข้อพึงปฏิบัติทางจริยธรรมและจรรยาบรรณสำหรับกรรมการผู้บริหารและพนักงานสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทยได้จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 เดือนตุลาคม พ.ศ. 2542 โดยได้รับการสนับสนุนจาก ก.ล.ต. ธนาคารแห่งประเทศไทย และธนาคารโลก มีจุดมุ่งหมายในการส่งเสริมให้มีการรับรู้ถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของกรรมการบริษัท รวมทั้งเพิ่มพูนมาตรฐานงานในหน้าที่ ทักษะ ความสามารถ และความรู้ นอกจากนี้ ตลาดหลักทรัพย์ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติในการประชุมผู้ถือหุ้น เพื่อให้เป็นที่แน่ใจว่าผู้ถือหุ้นมีข้อมูลที่เพียงพอในการตัดสินใจ นอกจากนี้แล้ว บริษัทควรมีข้อบังคับในการลงคะแนนเสียงโดยผู้รับมอบอำนาจและข้อมูลอื่น ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการประชุมผู้ถือหุ้นไว้ด้วย

บทสรุป

ตลาดหลักทรัพย์ได้ดำเนินการซื้อขายหลักทรัพย์ให้เป็นไปตามกฎหมายและเป็นระเบียบโดยมีคณะกรรมการกำกับดูแลความเรียบร้อย มีคณะกรรมการคอยตรวจสอบให้การซื้อขายเป็นไปอย่างโปร่งใส นอกจากนี้ ตลาดหลักทรัพย์เองยังต้องพัฒนาระบบการบริการจัดการที่ดีอยู่ตลอดเวลา ในประเทศไทย มีตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่เป็นสถานที่สำหรับการซื้อขายหลักทรัพย์ และในปัจจุบัน ได้มีตลาดหลักทรัพย์ใหม่ เพื่อเป็นแหล่งระดมเงินทุนของธุรกิจ

แบบฝึกหัด

1. จงอธิบายช่วงราคา (Spread) ในการซื้อขายหลักทรัพย์และกระดานหน่วยย่อย ซึ่งช่วงราคาขึ้นอยู่กับระดับราคาของแต่ละหลักทรัพย์อย่างไรบ้าง
2. ตลาดหลักทรัพย์มีการบริหารกิจการที่ดีและมีแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการที่ดีอย่างไร
3. วิธีการซื้อขายหลักทรัพย์ด้วยวิธี Automatic Order Matching (AOM) กับวิธี PT นั้นเหมือนหรือต่างกันอย่างไร อธิบายให้เข้าใจ
4. การซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์นั้นมีหลักการที่เกี่ยวข้องอย่างไรบ้าง
5. จงอธิบายความหมายของคำเหล่านี้
การจับคู่ซื้อขาย/ การคำนวณราคาเปิด/ การคำนวณราคาปิด

